

VEIRYDDER OG VENN

3.søndag i advent

13.desember 2020

En preken som ikke blir holdt i

Uranienborg kirke

I store skarer dro folk ut for å bli døpt av Johannes, og han sa til dem: «Ormeyngel! Hvem har lært dere hvordan dere skal slippe unna den kommende vrede? Så bær da frukt som svarer til omvendelsen. Og begynn ikke å si til dere selv: 'Vi har Abraham til far.' For jeg sier dere: Gud kan reise opp barn for Abraham av disse steinene. Øksa ligger allerede ved roten av trærne; hvert tre som ikke bærer god frukt, blir hogd ned og kastet på ilden.»

10 «Hva skal vi da gjøre?» spurte folk. Han svarte: «Den som har to kjortler, skal dele med den som ikke har noen, og den som har mat, skal gjøre det samme.» Det kom også noen tollere for å bli døpt, og de sa til ham: «Mester, hva skal vi gjøre?» «Krev ikke inn mer enn det som er fastsatt,» svarte han. Også noen soldater spurte ham: «Hva skal så vi gjøre?» Og til dem sa han: «Press ikke penger av noen ved vold eller falske anklager, men nøy dere med lønnen deres.»

Folket gikk nå med forventning, og alle tenkte i sitt stille sinn at Johannes kanskje var Messias. Da tok Johannes til orde og sa til dem alle: «Jeg døver dere med vann. Men det kommer én som er sterkere enn jeg, og jeg er ikke verdig til å løse sandalremmen hans. Han skal døpe dere med Hellig Ånd og ild. Han står med kasteskovlen i hånden for å rense kornet på treskeplassen og samle hveten i låven sin. Men agnene skal han brenne opp med en ild som aldri slukner.»

Dette og mye annet la han folket på sinne når han forkynte budskapet for dem. Men da han refset landsfyrsten Herodes fordi han levde med sin brors kone Herodias og gjorde mye annet ondt, føyde Herodes en ny misgjerning til alle de andre: Han kastet Johannes i fengsel. (Luk 3,7-18)

Johannes var Jesu slektning og venn fra barndommen av. Deres mødre, Elisabeth og Maria var til stor hjelp og trøst for hverandre da de gikk gravide. Sannsynligvis traff de hverandre jevnlig opp gjennom oppveksten. Johannes er sammen med Maria de eneste som finnes navngitt både i fødselsfortellingene og beretningene fra Jesu virksomhet som voksen. Hyrdene på Betlehemsmarkene var trolig pensjonert og hadde overlatt jobben til nye generasjoner. Vismennene hadde returnert østover og pleiet sin alderdom der. De som var gamle da han ble født, var døde da han ble voksen. Selv Josef blir borte for oss. Men Maria skulle oppleve det som er alle mødres

verste mareritt, hun skulle overleve sin sønn. Johannes derimot, som var et halvt år eldre enn Jesus, skulle ikke overleve ham. Han mistet sitt liv på Herodes' befaling noen dager før Jesus mistet sitt.

Johannes var ikke bare venn. Han var også en veirydder, en tilrettelegger som skulle gjøre døren høy og porten vid for han som skulle komme. Hva kjennetegner en tilrettelegger? Kanskje er det to tilsynelatende motstridende egenskaper som behøves: FRIMODIGET og YDMYKHET. Johannes hadde begge disse egenskapene.

- FRIMODIGHETEN blir synlig når han våger å si det samme som sin oppdragsgiver. Da Johannes gjorde det, måtte han også bruke sterke ord. Han kalte mennesker til omvendelse, slik Jesus også gjorde, gang på gang. Vend dere bort fra grådighet og ondskap, gjør det som er rett og godt! Ordene som kommer fra døperens munn, likner til forveksling på mye av det Jesus selv sa. Også Jesus brukte kraftuttrykket «ormeyngel» når han advarte mot selvgodhet og hykleri. Jesus brukte også milde og ekstremt nådefulle ord til de utstøtte og foraktede. Disse krever det også frimodighet å uttale.
- YDMYKHETEN trer fram når han trer tilbake. Veirydderen vet at han er mindre enn sin oppdragsgiver. Det finnes virksomheter som mer huskes for sine pressetalsmenn enn for sin virksomhet. Det finnes menigheter som mer huskes for sine pastorer enn for sitt budskap. Johannes falt ikke for fristelsen til å bli stående i glansen. I stedet pekte han på Jesus. Vi vet ikke om det falt ham tungt eller lett. Men han vet hvem han er. Og Jesus anerkjenner både hans frimodighet og hans ydmykhet.

Adventstiden bærer den fiolette fargetone i seg, tid for forventning, forberedelse og omvendelse. Johannes var spesiell. Men han var ikke mer spesiell enn at det oppdraget han fikk også er mitt og ditt: Å rydde vei for Gudsrikes krefter i verden, lage en åpning for Frelseren, vise en omsorg som forteller om Hans omsorg, vende om til Gud med adventstidens bønn:

GUD, GI MEG FRIMODIGHET OG YDMYKET SLIK AT OGSÅ JEG KAN VISE VEIEN TIL DIN NÅDE!